

Toli pona baboti liboso ya kofongola lisusu bakelasi

Moto na moto azali na lolenge naye ya komiyoka na mae matali bozongi kelasi. Baboti mpe bana misusu bakoki koyoka esengo – bamisusu bakoki kotungisama mwa muke. Likambo ezali te. Kozala na kimia mpe komonisa bizaleli ya malamu ekosunga mwana nayo azala na kimia. Zongisela bango na makanisi ete kosolola na basusu mpe koloba oyo ezali na kati ya motema ekosunga mingi.

Zongisela bango na makanisi ete na ngonga nyonso soki bazangi kimia moto ya kosunga bango azali.

Ezali na litomba mingi kokundolisa bango bwa bozongi kelasi neti kokutana lisusu na baninga, kosala misala ya mokolo na mokolo mpe kosala misala misusu mae matali kelasi.

Kosala makambo ya mikolo nyonso na lolenge esengeli ekosunga bozongi kelasi ya mwana nayo ezala malamu mpe azala na kimia. Lendisa bango baliaka malamu, basalaka ba galasisi, bakutana na baninga mpe zala na bizaleli ya kolala malamu.

Misala mingi esalemi pona kosala ete bakelasi na biso etambola na bobatelami mpe na lolenge oyo esengeli.

Tomoni bokóli monene na mae matali kobundisa bokono ya COVID-19. Makambo ebele mae matali lingómbá ebandi kofungwama mpe biloko ebelé oyo tosepelaka na yango, tó totielaka elikya ekoki lisusu kosalema.

Mikonzi pona bokolongono ya nzoto ya bato nyonso batié mibeko oyo esengeli kotosama na bakelasi, pona bobateli ya moto nyonso.

Bazali yakosepela ntango mibeko oyo etiami pona bakelasi ezali kotosama na moto nyonso, biso nyonso tozali yakobatela pona kozua bokono te.

Moyekoli nyonso mpe mosali nyonso ya kelasi ebongi a tosa mibeko oyo mpo moto nyonso azala ya kobatelama. Bakelasi ekokundolisa bayekoli mibeko oyo, tokolekisabilili oyo kolandana na ba mbula ya bayekoli mpe took leka na ba nzela misusu.

Yambo nyonso, ezali na motuya mingi ete moto nyonso oyo azali komonisa bilembo ya COVID-19, lokola fnzoto moto, kosukosu tó mikakatano pona kopema, mpema mokusé tó kozanga koyoka solo tó elengi na lolemo apekisami kokende na kelasi. Tobondeli yo olanda malamu mibeko kowuta HSE na mae matali lolenge ya komitia mosika na bato mpe lolenge ya kobenga munganga nayo na telefoni. Esengeli koyebisa bayekoli ete soki ayoki nzoto mabé na kelasi esengeli koyebisa molakisi na lombangu.

Kosokola maboko lolenge esengeli mpe kobatela bopeto ezali na litomba mingi pona bayekoli nyonso. Sala ete mwana nayo ayeba kosalela papier mouchoir na ntango ya kokosola tó kokosola na kati ya moloku naye.

Na bakelasi ya Primaire(Yambo) ya likolo mpe Secondaire (ntéi), kozala mosika ya moko na moko esengeli etosama na moto nyonso.

Na kelasi ya primaire(yambo), esengeli te na bayekoli ya mbula mike kobatela mobeko ya kozala mosika moko na moko, kasi bakotiamna na baliboke mosika mosika na kati ya kelasi.

Kotika mwana na kelasi mpe kozua ye ezali musala makasi. Tobondeli bino botosa mibeko ya kozala mosika moko na moko mpe koyeba esengeli kokende wapi mpe na ngonga nini. Ata boye ekoki kozala makasi, kasi baboti bapekisami kozala ebelé esika moko pona kosolola na ngonga ya kotika mpe kozua bana na kelasi. Kotosa mibeko ya kozala mosika na basusu, kolata ezipeli elongi mpe kozanga kotambola tambola na kelasi ekosunga kelasi ya mwana nayo etikala ya kofungwanma.

Basali nyonso mpe bayekoli ya likolo ya primaire basengeli kolata ezipeli elongi.

Tia mwana nayo molende pona kotambola tó kotambwisa nkinga ntango azali kokende kelasi soki esengeli, mpe asala yango na bokebi nyonso.

Bayekoli bakopesama esika ya kovanda na kati ya mutuka ya kelasi mpe bayekoli ya secondaire basengelami kolata ezipeli elongi ntango bazali kozela mutuka ya kelasi to ntango bazali na kati ya mutuka.

Bakelasi ekosolola na mabota moko na moko pona koyebisa bino mibeko mae matiami.

Bosolola elongo na ndako pona mae matali nini esengeli kosalema na ngonga ya bozongi kelasi.

Balakisi bayebi malamu ete botangi ya bana ekoki kobongwana muke na ntango ya botangisi mpe koyekola na mosika, mpe bakosala makasi elongo na bana pona kobongisa mikakatano nyonso.

Kobosana té biso nyonso tosengeli kosala musala moko na moko mpo bana bakoka kokota kelasi ya kobatelama. Esengeli otosa mibeko ya baye ba tali bokolongono ya bato nyonso pona kobatela nzinganzinga ya bakelasi na biso.

Pona ba sangomosusu tala gov.ie/backtoschool